

01-08-2007

Sag nr. 07/2279

Dokumentnr. 44547/07

Kenneth Hirsch Sørensen

Tel. 35298206

E-mail: khs@regioner.dk

Grønbog - nye perspektiver på det europæiske forskningsrum

EU-kommissionen har udarbejdet en grøn bog vedrørende nye perspektiver på det europæiske forskningsrum. Grønbogen og debatten herom skal danne udgangspunkt for forslag til konkrete initiativer i 2008.

Det europæiske forskningsrum (ERA – European Research Area) er en del af den fornyede Lissabonstrategi. Formålet med ERA er at sikre et indre marked for forskning, en koordinering af forskningsaktiviteter, -programmer og -politikker i Europa samt initiativer, der gennemføres og finansieres på europæisk plan som eksempelvis EU's 7. rammeprogram.

Siden den første lancering af Lissabonstrategien konstateres det, at en række nye vækstøkonomier satser og tiltrækker betydelige og stadigt større beløb i form af investeringer i forskning og udvikling, herunder i lande som Kina og Indien.

I grøn bogen er der seks overordnede prioriteringer:

- a. Bedre forskermobilitet.
- b. Fælles forskningsinfrastrukturanlæg i verdensklasse.
- c. Bedre offentlig-privat samarbejde herunder partnerskaber, som kan udgøre kernen i forsknings- og innovationsklynger.
- d. Effektiv videndeling mellem den offentlige forskning og erhvervslivet samt i forhold til den brede offentlighed.
- e. Velkoordinerede forskningsprogrammer og prioriteringer på europæisk plan.
- f. Et europæisk forskningsrum der er åbent over for verden med særligt fokus på nabolande.

Samt tre tværgående temaer eller kerneværdier:

1. Europæisk forskningspolitik skal være dybt forankret i de europæiske samfund. Forskningen skal bidrage til viden om og underbygge

- politikker for bæredygtig udvikling på vigtige områder som sundhed, energi og klimaændringer.
2. Den rette balance mellem konkurrence og samarbejde skal findes, så konkurrencen sikrer topkvalitet og verdensklasseforskning. Samtidig med at tættere samarbejde og partnerskaber på kryds og tværs skal bidrage til at løse problemer af fælles interesse.
 3. Europas mangfoldighed skal udnyttes fuldt ud. Lande og regioner kan bygge på deres styrker ved gradvist at udvikle specialviden på forskellige områder. Samtidig med at der skal være fuld adgang til specialviden fra andre regioner og lande.

For de danske regioner er der to afgørende prioriteringer. På den ene side at sikre regionens virksomheder og studerende adgang til det internationale forskningssamfund primært via universitetet i regionen. Derfor er der behov for forsker- og videncenter samt deltagelse i internationale forskningsnetværk. På den anden side at sikre et regionalt udgangspunkt for samarbejder mellem de videregående uddannelsesinstitutioner i regionen og de offentlige/private virksomheder, hvor de videregående uddannelsesinstitutioner bidrager til at understøtte de regionale satsninger inden for offentlig service og erhvervsudvikling.

EU har en særlig rolle for at sikre, at virksomheder – herunder særligt de små- og mellemstore virksomheder – ikke stilles ringere end deres internationale konkurrenter i forhold til at samarbejde med de videregående uddannelsesinstitutioner.

a. Forskermobilitet

Institutionelle og nationale grænser udgør en barriere for øget forskermobilitet. Barriererne bliver et stigende problem i takt med den øgede forskningsmæssige specialisering. Danske Regioner arbejder for at fjerne barriererne. Bl.a. har vi stillet forslag om at udvide udlandsstipendieordningen til at omfatte ph.d.-studerende. Der er et stigende behov for forskermobilitet både inden for EU. Men også i større international målestok.

b. Forskningsinfrastruktur i verdensklasse

Det drejer sig både om højt specialiserede og kostbare infrastrukturanlæg og bedre virtuel tilgængelighed via højhastighedsnet.

c. Styrkelse af forskningsinstitutioner og innovative offentlig-private partnerskaber

Det konstateres, at forskningsressourcerne er spredt for meget, samt at der er utilstrækkelige forbindelser til erhvervsliv og samfund. Derfor anbefales det at gennemføre en vis grad af koncentration og specialisering for at fremme etableringen af europæiske forskningscentre, der er konkurrencedygtige på globalt plan. Samtidig skal universiteterne sikres større institutionel frihed til at positionere sig, samarbejde og konkurrere. Det foreslås også at etablere bæredygtige partnerskaber mellem forskningsinstitutioner og erhvervslivet, som går videre end det almindelige projektbaserede samarbejde.

Danske Regioner støtter tankerne om en vis specialisering, så regionale styrkepositioner udnyttes, herunder en større institutionel frihed for universiteterne. Danske Regioner har foreslået, at der indføres en basisfinansiering for universiteterne til samarbejde med virksomheder. Dette kan bidrage til, at der etableres bæredygtige partnerskaber med erhvervslivet. EU kan understøtte initiativet ved at lette mulighederne for at etablere offentlig-private partnerskaber.

d. Videndeling

Videnformidlingen skal forbedres for at fremskynde udnyttelsen af forskningen og udviklingen af nye produkter og tjenesteydelser. Med digitaliseringen er der gode muligheder for en bred og hurtig formidling af viden. Det er en særlig udfordring at forvalte den intellektuelle ejendomsret, der er et resultat af offentlig finansiering. Endelig er patenteringsprocessen stadig urimelig kompliceret og dyr i Europa. For regionerne er problemstillingerne særlig relevante i forhold til tech-trans enheder inden for sundhedsvæsenet.

Danske Regioner arbejder for et generelt tættere samarbejde mellem videninstitutioner og offentlige samt private virksomheder for at fremme innovationen.

e. Optimering af forskningsprogrammer og –prioriteringer

For at øge effektiviteten og virkningerne af forskningsfinansieringen i Europa foreslås fælles principper for ekspertevalueringer, kvalitetssikring og fælles evaluering af europæiske, nationale og regionale programmer. Samt en gensidig åbning af programmer for deltagere fra andre medlemsstater. Det understreges dog, at hvor der er tale om samfundsinitieret forskning med fokus på bestemte områder eller temaer af direkte relevans for borgerne, erhvervslivet eller de politiske beslutningstagere, løses mange spørgsmål bedst gennem forskningsprogrammer i de enkelte lande og rationer. På europæisk niveau har de erhvervsorienterede teknologiplatforme bidraget til en mere systematisk identifikation af større samfundsmæssige udfordringer.

For de danske regioner er der behov for både en regional prioritering og et samarbejde/engagement i større europæiske satsninger. Særligt via muligheder for samarbejde med andre europæiske regioner inden for områder af fælles interesse kan EU bidrage til en bedre koordinering og effektivisering.

En større harmonisering vedrørende kvalitetssikring mv. virker fornuftig, herunder åbning af programmer for deltagere fra andre medlemsstater med henblik på at højne kvaliteten af forskningen.

f. Åbning over for verden

Nabolandene bør indføres i det europæiske forskningsrum, og samarbejde med både udviklingslande og vækstøkonomier bør prioriteres.